

Hrvatski zavod za knjižničarstvo

KLASA:612-01/25-01/08

URBROJ:474-05-2

U Zagrebu, 1. listopada 2025.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu na temelju članka 18. stavak 3. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“ br.145/24) i članka 24. podstavka 13. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti („Narodne novine“ br. 17/2019, 98/19, 114/22 i 36/24) donosi

ODLUKU

1. Proglašava se da **Zbirka Rara Knjižnice Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci**, Studentska ulica 2, 51 000 Rijeka, ima status kulturnoga dobra.

2. Predmetna zbirka sadrži **tri jedinice stare knjižnične građe nastale u razdoblju od 1807. do 1843. godine**, a navedene su u inventarnom popisu koji se nalazi u prilogu ove Odluke i čini njen sastavni dio.

3. Za kulturno dobro iz točke 1. ove Odluke utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite:

- predmetno kulturno dobro imatelj je dužan čuvati u odgovarajućim sigurnosnim i mikroklimatskim uvjetima
- zaštitni i drugi radovi na predmetnom kulturnom dobru smiju se poduzeti samo uz prethodno odobrenje nadležnog tijela
- imatelj kulturnog dobra dužan je provoditi sve mjere zaštite koje se odnose na održavanje, korištenje i dostupnost predmetnoga kulturnog dobra
- imatelj kulturnog dobra dužan je o svim promjenama na predmetnom kulturnom dobru, oštećenju ili uništenju, te o nestanku ili krađi predmetnog kulturnog dobra odmah obavijestiti Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu i nadležno tijelo
- predmetno kulturno dobro ili njegovi dijelovi, sukladno odredbi članka 53. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ne smiju se iznijeti iz zemlje osim uz posebno odobrenje nadležnog tijela u slučajevima predviđenim člankom 54. toga Zakona
- predmetno kulturno dobro smije se prodati samo pod uvjetima iz članka 78. i 79. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara
- imatelj kulturnoga dobra dužan je osigurati dostupnost predmetnoga kulturnog dobra u svrhu korištenja, istraživanja i izlaganja/prezentacije
- imatelj kulturnoga dobra dužan je trajno čuvati svu dokumentaciju o građi koja ima svojstvo kulturnoga dobra

- o poduzimanju mjera zaštite i drugih radova (digitalizacija, posudba, izmještanje, prezentacija/izlaganje građe i dr.) imatelj kulturnoga dobra dužan je voditi/čuvati dokumentaciju

4. Određuje se upis knjižnične građe iz točke 1. ove Odluke u Evidenciju knjižnične građe za koju je utvrđen status kulturnog dobra, a koja je sastavni dio Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske.

O b r a z l o ž e n j e

Pomorski fakultet u Rijeci nalazi korijene svog djelovanja u 1866. godini kada je u Rijeci u zgradi riječke bolnice počela s radom austro-ugarska Vojno pomorska Akademija, koja od 1889. godine djeluje kao carsko-kraljevska Vojno pomorska Akademija (*Marine Akademie*). Školovanje na Akademiji trajalo je četiri godine, a upisivali su je polaznici koji su imali maturu (obično gimnazija) iz čitave Austro-Ugarske Monarhije. Prekid u visokoškolskom obrazovanju u domeni pomorstva traje od 1914. do 1949. godine, kada je uredbom Vlade FNRJ osnovana Viša pomorska škola u Rijeci. Godine 1978. postaje Fakultet za pomorstvo i saobraćaj koji tako djeluje sve do 1998. godine kada se ustrojavaju dvije samostalne obrazovne ustanove, Visoka pomorska škola u Rijeci i Odjel za pomorstvo Sveučilišta u Rijeci. Tijekom 2001. godine Odjel za pomorstvo Sveučilišta u Rijeci i Visoka pomorska škola u Rijeci integriraju u jedinstvenu ustanovu, Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci.

Nakon osnivanja Više pomorske škole u Rijeci 1949. godine počela se formirati i Knjižnica čiji se fond stvarao darovima i kupnjom, a 1957. godine je zaposlena prva stručna knjižničarka. Knjižnica danas ima moderan prostor i opremljen prema visokim standardima, a djelatnici kontinuirano rade na unaprjeđenju kvalitete knjižničnih usluge te pružaju stalnu potporu nastavnom procesu pa najveći dio građe čini obrazovna i znanstvena literatura iz područja pomorstva, pomorskog prava, ekonomije pomorstva, brodogradnje itd.

Najstarija knjižnična građa koju čuva Knjižnica Pomorskog fakulteta čini zbirka *Rara* s tri jedinice građe nastale prije 1850. godine tj. u prvoj polovici 19. stoljeća, a koja je dio zbirke Stari fond s građom tiskanom od 1808. do 1958. Sadržajno se radi o knjigama koje obrađuju područje društvenih znanosti (pravo i ekonomija) te primijenjenih znanosti (pomorstvo). Od jezika su zastupljeni talijanski i francuski jezik i latinično pismo, a jedinice su popisane i računalno obrađene i njihovi zapisi su vidljivi u mrežnom katalogu Knjižnice.

Najstarija jedinica građe koja se nalazi u Zbirci je francuski trgovački zakonik *Code de commerce suivi d'une table alphabetique et des matieres* iz 1807., izdanje 1808., koji se sastoji od četiri dijela i od velike je važnosti za povijest trgovačkog i pomorskog prava. Mjesta izdanja su Dessau i Leipzig, a tiskar Georg Voss. U prvom dijelu donose se odredbe o trgovini, drugi dio donosi propise o brodovima, pomorskom prijevozu, ugovorima, vlasnicima brodova i dr., treći dio bavi se bankrotima, likvidacijama, funkcijama agenta i vjerovnika, prodaji imovine dok se u četvrtom dijelu govori se o sudovima, njihovoj nadležnosti i vrsti postupaka pred sudovima. Ovaj zakonik donesen je za Napoleonove vladavine 1807. godine, a s izmjenama i dopunama danas je na snazi u Francuskoj. Godine 1808. uveden je na hrvatska područja, ali je i nakon prestanka francuske vlasti ostao na snazi drugi dio toga zakonika, koji uređuje pomorsko imovinsko pravo. U nedostatku drugih novijih propisa vrijedio je kao pozitivno ili

običajno pravo sve do nakon završetka II. svjetskog rata. Sljedeća jedinica građe je tiskana 1833. godine u Veneciji u tiskari Alvisopoli pod naslovom *Il corso di navigazione teorico-pratica*, a radi se o djelu zavičajnika Jakova Antona Mikoča (Giacomo Ant. Mikocz) koji je rođen u Bakru 1797. godine, preminuo u Rijeci 1854. godine te bio profesor na nautičkoj katedri. Knjiga je tiskana u Veneciji u dva dijela, a Zbirci se čuva prvi dio tiskan 1833. godine. Najmlađa jedinica građe koja se čuva u zbirci *Rara* je politički edikt austrijske trgovačke plovidbe donesen 25. travnja 1774. godine s dodatkom naknadnih odredbi, izdan u Trstu od Pomorske središnje vlade 1843. godine pod naslovom *Editto politico di navigazione mercantile austriaca in data di Venna 25 Aprile 1774 coll' aggiunta delle posteriori prescrizioni*. Do Drugog svjetskog rata predstavlja osnovni zakon za upravno pomorsko pravo na našoj obali. Edikt trgovačke plovidbe propisuje zaduženja mornara, kabinske posade, kormilara, pisara i zapovjednika, uvjete koje moraju zadovoljavati za obavljanje pomoračkih poslova, stoga je bio najvažniji pomorski propis u tom dijelu, a ujedno je i temelj daljnjem razvoju pomorskog zakonodavstva.

Podaci o provenijenciji građe iz Zbirke *Rara* su vrlo oskudni pa su tako jedinice iz 1807. i 1843. godine dar dr. Nikole Perčića, riječkog pravника specijaliziranoga za pomorsko pravo o čemu svjedoče pečat *DAROVANO* i potpis tintom *Dr. Perčić N.* koji se nalaze na predlistu. Pečat s prijašnjim nazivom ustanove *FAKULTET ZA POMORSTVO I SAOBRAĆAJ RIJEKA* otisnut je na poleđini naslovne strane. Na jedinici građe iz 1833. godine nalazi se pečat s prijašnjim nazivom ustanove *VISOKA POMORSKA ŠKOLA U RIJECI KNJIŽNICA* koji je otisnut na poleđini naslovne strane dok je na praznoj preliminarnoj stranici olovkom prepisana natuknica o autoru Antonu Jakovu Mikoču iz Pomorske enciklopedije. Na jedinici tiskanoj 1843. godine nalazi se na predlistu sačuvan otisnut ex libris *FRANCESCO BOSSI SABATINI I. R. Aggiusto Giudiziorio* i rukom napisano *Adopi(?)*.

Sve tri jedinice građe koje čine zbirku *Rara*, inventarizirane su i katalogizirane te su računalno obrađeni zapisi vidljivi u mrežnom katalogu Knjižnice. Zbirka se čuva u primjerenim uvjetima, a na jedinicama se uočavaju stara, manja mehanička oštećenja te tragovi prijašnjeg utjecaja vlage i insekata.

Na osnovi postupka provjere i stručnog vrednovanja kojim je utvrđeno da su ispunjeni svi kriteriji propisani člankom 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara Stručno povjerenstvo NSK za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu, na sjednici održanoj 16. srpnja 2024. godine, donijelo je odluku kojom proglašava da predmetna građa ima status kulturnoga dobra u smislu članka 18. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te se, sukladno članku 18. stavku 4. istog Zakona određuje upis knjižnične građe iz točke 1. ove Odluke u Evidenciju knjižnične građe za koju je utvrđen status kulturnog dobra.

Sukladno članku 19. stavku 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara točkom 3. Odluke utvrđen je sustav mjera zaštite predmetnog kulturnog dobra.

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave Odluke na mrežnim stranicama Nacionalne i Sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ove Odluke za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

Predsjednik Stručnog povjerenstva

Ivan Volarević

Glavna ravnateljica NSK u Zagrebu

prof. dr. sc. Ivanka Stričević

PRILOG:

1. Inventarni popis građe s osnovnim podacima (naziv, autor, datacija) za koju se utvrđuje svojstvo kulturnog dobra Republike Hrvatske

DOSTAVITI:

1. Objava na mrežnoj stranici
2. Pomorski fakultet u Rijeci, Studentska ulica 2, 51 000 Rijeka
3. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Odjel za Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, Runjaninova 2, 10 000 Zagreb
4. Konzervatorski odjel u Rijeci, Užarska 26, 51 000 Rijeka
5. Pismohrana

Prilog 1. Popis jedinica iz Zbirke *Rara* Knjižnice Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci koja ima status kulturnog dobra

Redni broj	Inventarni broj	Autor	Naslov	Svezak	Mjesto i godina	Tiskar / Nakladnik	Materijalni opis	Materijali / Tehnike	Signatura	Napomene (ex librisi, fizičko stanje i radovi na jedinici grade)
1.	D 2899/1986	Francuska. Zakoni	Code de commerce : suivi d'une table alphabétique et des matières	1.	Dessau ; Leipzig, 1808.	George Voss	21 cm, VI, 186 str.		347.7 SF C O D	Dar dr. N. Perčića; u gornjem desnom kutu na nasl. str. krasopisom je ispisano: Toni Jože gleda iz kože
2.	126/1998	Mikocz, Giacomo Ant.	Il corso di navigazione teorico-pratica. Vol. 1	1.	Venezia, 1833.	Dalla tipografia di Alvisopoli	23 cm, 452 str., [16] str. s tablama (6 na presavijenim listovima)		656.61 SF M I K c 1	Knjiga je tiskana u dva djela, Knjižnica Pomorskog fakulteta Rijeka posjeduje samo 1. dio. Na praznoj preliminarnoj stranici olovkom je prepisana natuknica o

								autoru Antonu Jakovu Mikoču iz Pomorske enciklopedije	
3.	D 2836/1986	Austrija (do 1867)	Editto politico di navigazione mercantile austriaca : in data di Vienna 25 aprile 1774 coll'aggiunta delle posteriori prescizioni	1.	Trieste, 1843.	Dall'I. R. governo centrale marittimo	21 cm, 426 str.	347.79 SF A U S e	Dar dr. N. Perčića